

Återseendet av Esmeralda

Av Victor Espinoza
Studeringar i marinarkologi
Stockholms Universitet.

Den tremastade ångkorvetten Esmeralda byggdes i England på Northfields varv år 1856 och kom senare att säljas till Chile.

Tjugotre år efter sjösättningen var det krig mellan Chile och Peru-Bolivia. Skeppet deltog då under Arturo Prats befäl i ett mycket ojämt sjöslag och sänktes.

Ett sekel senare gjorde en grupp dykexperter, varav en kvinna, Patricia Cea, en nedstigning där Esmeralda ligger. Ett fartyg från flottan fungerade som operationsbas för forskningsgruppen.

Fartyget placerades ovanför Esmeralda där hon ligger på 43 meters djup i Iquiques bukten vid norra Chiles kust.

Gruppen hade en tryckkammare och en speciell bur till förfogande för olika ändamål, t ex transport av lufttuber, eller om det skulle bli något problem vid uppstigningen. Buren hade i sin översta del en genomskinlig kupol med luft där två dykare kunde samtala under vattnet.

Efter flera månaders förberedelser fick dykarna till sist chansen att röra vid denna historiska relik. Trots att de inför första nedstigningen lärt sig allt i detalj kände de sig lite nervösa och en aning oroliga. Det gällde inte bara att hitta och känna igen fartyget, utan var och en i gruppen hade också som uppgift att senare försöka förmedla till andra människor vad de sett nere i det svags ljuset på botten.

Fartyget hade legat begravt i ett sekel och första kontakten med Esmeralda var plankor från bordläggningen, täckta av musslor och växter. Åsynen av dessa plankor förde dykarnas tankar till nautiska och heroiska namn som Uribe, Riquelme, Serrano och framförallt Arturo Prat.

Enda sättet att få en överblick över vraket var att göra en uppmätning. Utifrån denna kunde man även skapa en skiss av ett tvärsnitt. Skisserna visade däck, delar av ett kastell och att hela skivet lutar åt babord.

Korvetten Esmeraldas bestyckning utgjordes av tolv 40 pounds kanoner. Men kraften av dessa gjorde ingen skada på fiendeskeppet Huascars järnskrov. Esmeralda hade bordläggning av träplankor men täcktes också under vattenlinjen av en 2 mm tjock kopparplåt. Framme vid fören fanns också ett starkt bronspensar.

I fören fanns två knektar i metall för förtöjning vid kaj.

På havsbotten bredvid Esmeralda låg också ett av skeppets två ankare. Det satt fortfarande fast i sin kedja. Ett ankarfly sitter fast i botten medan det andra pekar uppåt. Tyngden av det stora ankaret och kedjan förklarar varför skeppet efter det andra kanonskotten i

fören och det tredje midskepps sjunker med fören först. Det tredje skottet träffade för övrigt med sådan kraft att det gjorde ett stort hål i skrovet.

Det mesta av vraket är mycket ömtåligt och klumpiga rörelser skulle lätt kunna orsaka att brädor, plankor etc rasar.

Skeppet är i så dåligt skick att en oförsiktig dykare kan åstadkomma stor skada bara genom att avväga sig dåligt.

De flesta av de tyngre föremål som fanns på fördäck ligger nu på havsbotten. En del av de metallföremål som är kvar ombord är av en speciell motståndskraftig legering och har inte rostat. Stora delar av det övriga skeppet har förstörts genom striden, korrosion och det marina livet under mer än 100 år.

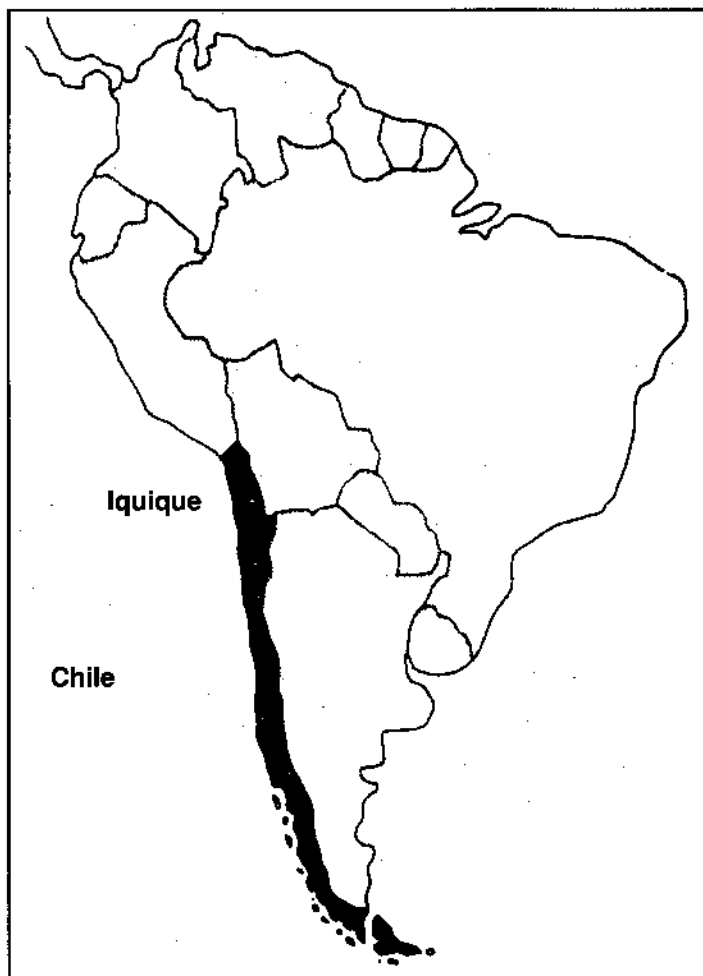
Den total längden på skeppet var 64 meter. Stormasten var 55 meter hög, idag återstår bara 15,8 meter. I aktern finns ett hjälpmedel som ser ut som ett fågelhuvud men som hade till uppgift att visa rodrrets läge. Rodret är också intressant, det är 8 meter högt och 1,3 meter brett.

En annan detalj är propellern av brons med två blad. Utan motor kunde hon nå en fart på max 8 knop. Fartyget hade även en brunn där propellern kunde hissas upp under segling för att inte bromsa farten. Propellerhissen sköttes av ett eget spel.

På mellandäcket i officersmässen såg man engelskt porslin, välbevarade köksföremål, tomma patroner, oavfyrad ammunition, ett kroksabelskaft och ett svärdshantag mm.

Typiskt för denna tids skepp var skylights och ventilationstrummor av metall. Under dåligt väder kunde dessa täckas av tygskynken.

Dykarna påträffade även ratten med rester av text och årtalet 1856.

Nära förstäven ser man på baborssida det tydliga resultatet av det andra kanonskotten från Huascar. Här forsade vattnet in i krutdurken och maskinrummet vilket fick Esmeralda att tappa farten.

Fockmasten har ramlat bort men står kvar på havsbotten och lutar mot fartygets baborssida. I ankarspelets krans finns flera genomborringar där en metallstång fördes in. Denna enorma träulle användes när ankaret skulle vinschas upp. Ankarspelet var placerat mellan fock- och stormasten. Fartyget hade dessutom ytterligare två gångspel. Ett var placerat ovanför förkastellet, för närvarande bland däcksbalkarna. Det andra någonstans i aktern. Då det återfanns låg det utanför vraket på havsbotten.